

Uitgangspunten en definities

De vier 'partijen' als het gaat om mantelzorg in het Bartholomeus Gasthuis (BG) zijn: 1) de mantelzorger, 2) diens naaste, voor wie de mantelzorger zorgt, 3) het sociale netwerk rond de naaste en diens mantelzorger, 4) BG, die de naaste ziet als een cliënt.

*

Een mantelzorger is iemand die - een deel van - de zorg voor een naaste op zich neemt. Deze naaste is een partner, familielid, vriend, kennis of buur die hulp of ondersteuning nodig heeft en in het BG gebruik maakt van diensten, tijdelijk uitrust of woont. Mantelzorg is in principe onbetaald.

*

Mantelzorgers hebben vaak een lange 'zorg-weg' afgelegd als zij met BG in contact komen. Het kan verdrietig zijn om die zorg (voor een groot deel) aan BG over te (moeten) dragen. BG is zich daarvan bewust en denkt graag mee.

*

Bij cliënten die met BG een (zorg)overeenkomst hebben gesloten, is de cliënt en/of diens eerste contactpersoon het *formele* aanspreekpunt voor BG. Afspraken over mantelzorg worden vastgelegd in het zorgleefplan en worden niet zonder toestemming van de cliënt en/ of eerste contactpersoon en zorgprofessional gewijzigd.

*

De mantelzorger geeft eventuele risicovolle ondersteuning aan cliënt alléén in overleg met het zorgteam. Denk bijvoorbeeld aan het geven van eten en drinken aan cliënt met slikproblemen, het geven van medicijnen, het met een cliënt met een vrijheidsbeperking verlaten van de groepswooning.

*

De mantelzorg is er op gericht dat hetgeen de naaste zelf (nog) kan eerder wordt gestimuleerd dan overgenomen, waardoor waardigheid en zelfredzaamheid (zo lang mogelijk) worden behouden.

Maatwerk

Om mantelzorgers te ondersteunen en overbelasting te voorkomen is het belangrijk dat de cliënt, mantelzorger en het zorgteam open met elkaar praten over wensen en (on) mogelijkheden tot mantelzorg. Er wordt gezocht naar maatwerk.

*

BG is alert op signalen van overbelasting van de mantelzorger en denkt graag mee om de mantelzorg beter binnen het sociale netwerk te verdelen als daar mogelijkheden liggen.

*

BG wil een veilige en vertrouwde omgeving bieden zodat mantelzorger(s) en/of de cliënt het onderwerp 'overbelasting' zelf durven aan te kaarten.

*

Onafhankelijke (emotionele) ondersteuning en informatie of advies is te verkrijgen bij het *Steunpunt Mantelzorg Utrecht*, te bereiken op 030 - 236 1740. Het steunpunt biedt gespreksgroepen, cursussen, voorlichtingen en waarderingsdagen.

Visie op mantelzorg

Mantelzorgers leveren een positieve bijdrage aan de kwaliteit van het leven van hun naaste, omdat de mantelzorger de naaste goed kent, mits de mantelzorg goed wordt gegeven en/of ontvangen.

*

Niet iedereen wil of kan mantelzorg geven of wil deze ontvangen. Dit is onder meer afhankelijk van:

- ~ de wil en tijd die er is binnen het sociale netwerk;
- ~ de relatie tussen de mantelzorger en diens naaste;
- ~ de wens en eventuele ziekte van diens naaste;
- ~ de kennis en vaardigheden van de mantelzorger in relatie tot de ziekte van diens naaste.

*

In het 'stadse' gasthuis is uit eigen onderzoek (2016) gebleken dat veel mantelzorgers *niet structureel* willen of kunnen worden ingezet in de ondersteuning van hun naaste. Wel wil nagenoeg iedere mantelzorger bijdragen. BG wil ook niets liever dan dat mantelzorgers zelf bepalen welke aandacht en tijd zij aan hun naaste besteden en zoekt tegelijkertijd naar de onontbeerlijke *gestructureerde* steun aan de naaste als het gaat om het geven van liefdevolle zorg.

*

De mogelijkheden tot mantelzorg worden - liefst in de thuissituatie van de cliënt - geïnventariseerd, waarbij BG een aantal mogelijkheden aangeeft. Zie: 'Hoe kan de mantelzorger bijdragen'.

*

BG is zich er van bewust dat juist op het moment van verhuizing/ komst naar het gasthuis de mantelzorger overbelast kan zijn. De mogelijkheden tot mantelzorg kunnen dan ook verschuiven gedurende de periode dat de naaste in BG verblijft/ woont. Om die reden staat mantelzorg structureel op de agenda van het (multidisciplinair) overleg.

*

Mantelzorg kan, in de positieve wens om de naaste te ondersteunen - onbedoeld – niet passend zijn voor de naaste en/of de organisatie. In dat geval gaat BG met de naaste en/of eerste contactpersoon in gesprek.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk

Mantelzorgers zorgen (langdurig) voor een hulpbehoevende naaste: een partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Mantelzorgers zorgen vaak vanuit vanzelfsprekendheid. Gewoon omdat hun naaste ziek wordt en ze het logisch vinden om zorg op zich te nemen. Vrijwilligers kiezen bewust om een bijdrage te leveren in georganiseerd verband. Vrijwilligers die werken in BG sluiten een formele overeenkomst en overhandigen een verklaring omtrent goed gedrag (VOG).

Hoe kan de mantelzorger bijdragen?

Een aantal suggesties:

- ~ Samen met de naaste tijd doorbrengen in zijn/ haar appartement, bijvoorbeeld: samen muziek luisteren, foto's kijken, krant voorlezen, opruimen, koffiedrinken, etc.;
- ~ Structurele ondersteuning geven bij het diner in de groepswooning. De mantelzorger ondersteunt de naaste en andere tafelgenoten onder begeleiding van een zorgmedewerker en eet zelf gratis mee;
- ~ Structurele begeleiding van de naaste bij een vaste activiteit van de In&Doe- of Uit&Doe Agenda;
- ~ Hulp bij periodieke opruim- of schoonmaakklassen;
- ~ Begeleiden van de naaste bij feestelijke activiteiten;
- ~ Lichamelijke verzorging en ondersteuning van de naaste waarbij de behoefte tot aanraking wordt vervuld. Bijvoorbeeld door handmassage, nagels lakken, verzorgen van het haar, scheren, hulp bij wassen, aankleden, etc.*
- ~ Uitgaan; bijvoorbeeld naar brasserie Zunte, wandelen, winkelen, etc. i.o.m. professional.

* Het Bartholomeus Gasthuis wil er alles aan doen om alle ruimte te bieden voor intimiteit waarbij de privacy wordt gerespecteerd.

Verantwoordelijkheden

BG werkt met een KAART Groepswoon waarin uitleg wordt gegeven over hoe om te gaan met mensen met dementie. De KAART is opgenomen in de bewonersmap en is te vinden in de groepswooning. Het is van belang dat mantelzorgers in de groepswooning hiervan kennis nemen. Desgewenst kan training worden gevolgd

*

Tussen BG en de mantelzorger bestaat geen *formele* werkrelatie. BG kan dan ook niet verantwoordelijk zijn voor het handelen van de mantelzorger en/of het sociale netwerk rondom de cliënt en de eventuele schade die hieruit voortvloeit.

*

Als BG inschat dat de hulp te risicovol is, dan is het de plicht van BG deze hulp te weigeren. BG is pas aansprakelijk als het tekortschiet als toezichthouder.

*

In het geval van een vermoeden van onverantwoorde zorg of mishandeling onderneemt BG actie in het kader van de melding onverantwoorde zorg of de meldcode huiselijk geweld. De meldcode is desgewenst op te vragen bij het bestuurssecretariaat van BG.

*

Als zich situaties voordoen waarin cliënt, mantelzorger en BG het niet eens worden over de bijdrage van de mantelzorger, wordt dit met de cliënt en/of eerste contactpersoon besproken en wordt de uitkomst vastgelegd in het zorgleefplan.